

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567
รหัสวิชา/ชื่อวิชา สพ. 311 บูรณาการสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์กายและจิต
(MW 311: Integration of Medical and Mental Health Social Work)

จำนวน 3 หน่วยกิต (3-0-6)

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปี พ.ศ. 2563
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
ระหว่างวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2568 – 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	E-mail address
5400/01	รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี พูลพอกสิน (ผู้ประสานรายวิชา)	093 763 3329 Line ID: poonpoksin	wanwadee@tu.ac.th
	อาจารย์ ดร. ชัยพร อุโฆษจันทร์	081 951 6127	ajarn_tan@hotmail.com

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 13.30-16.30 น. ณ ห้องบรรยาย SC3-227

หรือห้องบรรยายออนไลน์ MST ชื่อห้อง “2024-2 MW311 (540001)” (กรณีจำเป็น)

วัน เวลาสอบ

สอบกลางภาค วันพฤหัสบดีที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2568 เวลา 14.30-16.00 น.

สอบปลายภาค วันอาทิตย์ที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 เวลา 13.00-16.00 น.

3. วัตถุประสงค์ในการศึกษา (Purposes of the course)

(1) เพื่อสร้างความเข้าใจต่อสุขภาวะของมนุษย์ที่ครอบคลุมทุกมิติ กาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ

(2) เพื่อเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของกายและจิต รวมทั้งสังคมและจิตวิญญาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ที่มีคุณภาพ

(3) เพื่อเข้าใจและสามารถบูรณาการมิติต่างๆ ของการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์สุขภาพ/

การแพทย์ในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ในทุกระดับของหน่วยบริการ

4. แนวสั้งเขปการบรรยาย (Course description)

กระบวนทัศน์ความเข้าใจมนุษย์อย่างเป็นองค์รวมทั้ง มิติกาย จิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณและสังคม กระบวนทัศน์และความสมดุลสุขภาพ การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพกายและจิต การบูรณาการการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์มิติสุขภาพกายและจิต ความเชื่อมโยงการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ฝ้ายกายและจิต ทั้งระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิและตติยภูมิ

Humanistic holistic paradigm including physical, mental, emotional, spiritual well-being, and social. Holistic health and health balance paradigm, physical and mental health promotion and prevention. Integration of physical and mental health in social work practice. Linkage of health social work covering physical and mental health among primary, secondary, and tertiary levels.

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักที่คาดหวังระดับรายวิชา

คุณธรรม จริยธรรม	ความรู้	ทักษะทางปัญญา	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	การวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ
(3) ตระหนักและเคารพในความหลากหลายของมนุษย์ และค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรมทางสังคม	(3) มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและระบบบริการ สวัสดิการ ในระดับสากล ภูมิภาค ประเทศ และท้องถิ่น	(3) สามารถวิเคราะห์และประเมินการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างไม่ลำเอียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติงาน	(1) ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานอย่างเหมาะสม	(3) มีทักษะในการสื่อสารในการพิทักษ์สิทธิผู้ใช้บริการ ชุมชนที่มีความหลากหลาย ด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	(1) สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพในการทำงาน ทั้งในระดับบุคคล และครอบครัว กลุ่ม และชุมชน
(5) ยึดถือหลักการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ ครอบครัว สหวิชาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ในการปฏิบัติงาน					(2) มีทักษะพื้นฐานในการรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ ข้อมูลและจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาบริการ

6. กติกาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

- (1) นักศึกษาเข้าชั้นเรียนตรงเวลา ทั้งนี้การเข้าเรียนสายในแต่ละครั้ง ผู้สอนมีสิทธิที่จะหักคะแนนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน นอกจากนี้ นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของเวลาเรียน (ชั้นเรียนนี้มี 45 ชั่วโมง โดยบรรยายจำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง ดังนั้น อย่างน้อยที่สุด ต้องเข้าเรียน 11 ครั้ง) ซึ่งจะส่งผลต่อการสอบปลายภาค ตามระเบียบของการศึกษาในระดับปริญญาตรี มธ.
- (2) นักศึกษาควรหลีกเลี่ยงการใช้โทรศัพท์และเทคโนโลยีอื่นๆ (ที่ไม่จำเป็น) ระหว่างการเรียนหรือทำกิจกรรมในชั้นเรียน

- (3) นักศึกษาควรแสดงออกถึงความตั้งใจและแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยยึดถือหลักการของการเคารพ และให้เกียรติผู้อื่น
- (4) การขาดเรียนเนื่องจากป่วย ต้องมีใบรับรองแพทย์พร้อมแจ้งให้ผู้สอนทราบก่อน ส่วนการลาที่จำเป็นและเป็นเรื่องสำคัญต้องแจ้งผู้สอนล่วงหน้า อย่างน้อย 1 วัน ก่อนถึงวันที่จะมีการเรียนการสอน
- (5) นักศึกษากรุณาแต่งกาย “สุภาพ” เข้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการให้เกียรติตนเองและผู้อื่น
- (6) หากนักศึกษามีข้อสงสัยในเนื้อหาของวิชาหรือต้องการความช่วยเหลืออื่นๆ จากอาจารย์ผู้สอน โปรดนัดหมายกับผู้สอน ตามเบอร์โทรศัพท์ อีเมลที่ไว้ข้างต้น หรือในช่องทางแชทของระบบ MST
- (7) รายวิชานี้ใช้การเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ (On-site) เป็นหลักตลอดภาคเรียน
ทั้งนี้ อาจจะมีการเรียนการสอนออนไลน์ กรณีที่มีความจำเป็นจริงๆ เท่านั้น หรือตามความต้องการของวิทยากรภายนอกที่เชิญบรรยายในชั้นเรียน
- (8) กรณีการลาเนื่องมาจากการมีประจำเดือนของนักศึกษาหญิง สามารถลาได้ โดยไม่นับเป็นการขาดเรียน แต่นักศึกษาต้องรับผิดชอบการเรียน และกิจกรรมในชั้นเรียนของตนเอง
ทั้งนี้ ในทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน จะขอไม่บันทึกเสียงการบรรยายผ่านระบบ MST และจะไม่เปิดระบบการเรียนออนไลน์ให้นักศึกษาคนใดคนหนึ่ง พร้อมกับที่มีการเรียนออนไลน์ที่ดำเนินการเป็นช่องทางหลัก

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

บรรยายหลักโดยผู้สอน ในทุกวันพฤหัสบดี เวลา 13.30-16.30 น.

ครั้งที่ / วัน เดือน ปี	เนื้อหาการเรียนการสอน	วิธีการเรียนการสอน	ผู้รับผิดชอบ
ครั้งที่ 1 23 มกราคม 68	-แนะนำรายวิชา -ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ -ความรู้ด้านสุขภาพกาย โรค และการเจ็บป่วย -ศัพท์ทางการแพทย์/สุขภาพ -กฎหมายสุขภาพ -ตัวชี้วัดด้านสุขภาพ	-เกริ่นนำ ข้อตกลงในชั้นเรียน -ทบทวน แลกเปลี่ยนความรู้ด้านสุขภาพผ่านข้อมูลข่าวสาร -ประเด็นที่นักศึกษาสนใจ -แบ่งกลุ่มทำรายงาน จำนวน 6 กลุ่ม	อ.วรรณวดี
ครั้งที่ 2 30 มกราคม 68	-แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และสุขภาพกาย -การบูรณาการกิจกรรมทางกายสู่การสร้างเสริมสุขภาพและความอยู่ดีของนักสังคมสงเคราะห์	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน -ศึกษาจากบทความวิชาการ	อ.วรรณวดี
ครั้งที่ 3 6 กุมภาพันธ์ 68	-การบูรณาการการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ภายใต้บริบทระบบบริการสุขภาพไทย	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน -ศึกษาจากบทความวิชาการ	อ.วรรณวดี
ครั้งที่ 4 13 กุมภาพันธ์ 68	-สังคมสงเคราะห์ในการบูรณาการการดูแลสุขภาพ: การดูแลตลอดช่วงชีวิต	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน	อ.วรรณวดี

ครั้งที่ / วัน เดือน ปี	เนื้อหาการเรียนการสอน	วิธีการเรียนการสอน	ผู้รับผิดชอบ
ครั้งที่ 5 20 กุมภาพันธ์ 68	วัฒนธรรมกับสุขภาพ	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน -ศึกษาจากบทความวิชาการ	อ.วรรณวดี
ครั้งที่ 6 27 กุมภาพันธ์ 68	-การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ที่มีสุขภาพภายในกลุ่มทั่วไป และเปราะบาง (เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ แรงงานข้ามชาติ และอื่นๆ)	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน -ศึกษาจากบทความวิชาการ	อ.วรรณวดี
ครั้งที่ 7 6 มีนาคม 68	- ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ของสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ - ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของโรคทางจิตเวช (มอบหมายงานสำหรับสัปดาห์ถัดไป)	บรรยาย และแลกเปลี่ยนจาก กรณีศึกษา	อ.ชัยพร
ช่วงสัปดาห์ของการสอบกลางภาค วันที่ 9-16 มีนาคม 2568 เนื้อหาการสอบกลางภาค ครอบคลุมการเรียนครั้งที่ 1-7			
ครั้งที่ 8 20 มีนาคม 68	พื้นฐานความรู้ อากา และเกณฑ์การวินิจฉัยโรคจิตเวช พื้นฐาน	บรรยาย และแลกเปลี่ยน	วิทยากร
ครั้งที่ 9 27 มีนาคม 68	แนวคิดทางสังคมที่สำคัญของปัญหาสุขภาพจิตและโรคจิตเวช ในบริบทต่างๆ - มายาคติ (Myth) - ภาพตัวแทน (Representative)	ชมภาพยนตร์ และเปลี่ยน ประเด็นจากภาพยนตร์	อ.ชัยพร
ครั้งที่ 10 3 เมษายน 68	ผลกระทบจากการมีสุขภาพจิตและโรคจิตเวช 1 -ภาพแทนของสังคมต่อผู้มีประสบการณ์โรคจิตเวช - มลทินประทับ/การตีตรา	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน	อ.ชัยพร
ครั้งที่ 11 10 เมษายน 68	การรอดจากการเจ็บป่วยด้วยโรคจิตเวช - แนวคิดเรื่องการฟื้นคืนสภาพ - ประสบการณ์จากผู้อยู่รอด	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน	อ.ชัยพร
วันที่ 13-16 เมษายน พ.ศ. 2568 วันหยุดช่วงเทศกาลสงกรานต์ (ไม่ตรงกับวันที่เรียนในรายวิชานี้)			
ครั้งที่ 12 17 เมษายน 68	บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในการพัฒนางาน สังคมสงเคราะห์จิตเวชสู่การบูรณาการความรู้ขององค์กรวม	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน -Workshop ในชั้นเรียน	อ.ชัยพร
ครั้งที่ 13 24 เมษายน 68	นักศึกษานำเสนอรายงาน (ครั้งที่ 1)	-นักศึกษานำเสนอรายงาน -ร่วมกันแลกเปลี่ยน	อ.วรรณวดี อ.ชัยพร
ครั้งที่ 14 1 พฤษภาคม 68	นักศึกษานำเสนอรายงาน (ครั้งที่ 2)	-นักศึกษานำเสนอรายงาน -ร่วมกันแลกเปลี่ยน	อ.วรรณวดี อ.ชัยพร
ครั้งที่ 15 8 พฤษภาคม 68	-สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากรายงานกลุ่ม -สรุปการบูรณาการสุขภาพกายและจิต	-สรุปเนื้อหารายวิชา -ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้	อ.วรรณวดี อ.ชัยพร
สอบปลายภาค วันอาทิตย์ที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 (ข้อสอบเป็นเนื้อหาหลักของการเรียนครั้งที่ 8-15 และความเข้าใจภาพรวม)			

8. การวัดผลการศึกษา

กิจกรรมของรายวิชา	ผู้สอน		นักศึกษา	รวมคะแนน
	อ.วรรณวดี	อ.ชัยพร		
(1) การเข้าชั้นเรียน/การมีส่วนร่วม/กิจกรรมในชั้นเรียน	10	10		20
(2) รายงานกลุ่ม (รวมคะแนนแล้วหารด้วยจำนวนผู้ประเมิน)				30
2.1 นำเสนอ	5	5		5
2.2 เล่มรายงาน	15	15		15
2.3 การมีส่วนร่วมของเพื่อนในกลุ่มรายงาน			10	10
(3) การสอบ				50
3.1 สอบกลางภาค (วันที่ 13 มีนาคม)	15	5		20
3.2 สอบปลายภาค (วันที่ 25 พฤษภาคม)	10	20		30
รวมคะแนน	50	50		100

การประเมินผลการศึกษา

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยใช้หลักการทางสถิติในการตัดเกรด (มีในระบบของสำนักทะเบียน มธ.) รวมทั้งการพิจารณาผลคะแนนแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่ นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก

กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. (2558). *นวัตกรรมการพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชัยพร อุโฆษจันทร์. (2558). *กระบวนการทำงานของมลทินประทับของผู้ป่วยจิตเวชหลังจำหน่าย ผู้ดูแล และบุคคลแวดล้อมในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัยพร อุโฆษจันทร์. (2563). การฟื้นคืนสภาพ การสลับขั้วของอำนาจในแนวคิดด้านสุขภาพจิต.

วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 39(2), 128-139.

Lombardi, B., Zerden, L.D.S., Wu, S., Richman, E.L., & Fraher, E.P. (2018). Social work in integrated primary care: A systematic review. *Journal of the society for social work and research*, 9(2), 000-000.

National Association of Social Workers (NASW). (2016). *NASW standards for social work practice in health care settings*. USA: Washington

National Association of Social Workers (NASW). (2016, March 9). *Social work wellness: Integration of physical activity to promote health and wellness among social workers*. NASW North Carolina chapter, position statement.

10.2 เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ชานนท์ โกมลมาลย์. (2560). *พื้นฐานสังคมสงเคราะห์สุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชัยพร อุโฆษจันทร์. (2564). อิสรภาพจากมุมมองของนักจิตเวชศาสตร์ยุคหลังในการปลดปล่อยผู้ป่วยจิตเวชจากการกักขังในสถาบันเบ็ดเสร็จ. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 43(1), 218-231.

ชัยพร อุโฆษจันทร์. (2566). ระบบดูแลด้านสุขภาพจิตแบบอบสมดุลงและการกีดกันทางสังคม. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 31(1), 156-181.

ชัยพร อุโฆษจันทร์ (2560). *การจัดบริการสุขภาพจิต โรงพยาบาลเป็นฐานหรือชุมชนเป็นฐาน*. การสัมมนาวิชาการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 25 มกราคม 2560. 217-228.

Huskamp, K. K. (2013). *Addressing physical health in social work practice*. Retrieved from Sophia, the St. Catherine University repository.

https://sophia.stkate.edu/msw_papers/193

International Federation of Social Workers (IFSW). (2008, August 1). *Health*.

Retrieved from <https://www.ifsw.org/health/>

Rodgers, M., Dalton, J., Harden, M., Street, A., Parker, G., & Eastwood, A. (2018). Integrated care to address the physical health needs of people with severe mental illness: A mapping review of the recent evidence on barriers, facilitators, and evaluations. *International journal of integrated care*, 18(1), 2-12.

Weng, S.S. (2022). Social workers' experiences in integrated health care during the COVID-19 pandemic. *Journal of social work*, 22(6), 1431-1446.

Zerden, L.D.S., Lombardi, B.M., & Jones, A. (2019). Social workers in integrated health care: Improving care throughout the life course. *Social work in health care*, 58(1), 142-149.